

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň
Müdiriýetiniň başlygynyň 2019-njy
ýylyň 8-nji maýyndaky çykaran
134-iş buýrugy bilen tassyklanyldy

Türkmenistanyň Adalat ministrliği
tarapyndan 2019-njy ýylyň 6-njy
awgustynda 1247 bellige alyş belgisi
bilen döwlet belligine alyndy

Türkmenistanyň çäklerinde töleg terminallaryny ulanmak we ekwaýringi amala aşyrmak hakynda

D Ü Z G Ü N N A M A

I bap. Umumy düzgünler

1. Şu Türkmenistanyň çäklerinde töleg terminallaryny ulanmak we ekwaýringi amala aşyrmak hakynda Düzgünnama (mundan beýläk - Düzgünnama) Türkmenistanyň çäklerinde bank kartlaryny we töleg terminallaryny ulanmak bilen nagt däl hasaplaşyklary amala aşyrmagyň tertibini kesgitleýär.

2. Şu Düzgünnama Türkmenistanyň Raýat kodeksine, “Türkmenistanyň çäklerinde töleg kartlaryny ulanyşa girizmek we olar boýunça hyzmatlary etmek hakynda” Türkmenistanyň Prezidentiniň 2001-nji ýylyň 1-nji oktyabrynda çykaran 5393-nji kararyna we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryna laýyklykda işlenip taýýarlandy we Türkmenistanyň çäklerinde bank kartlaryny we söwda-hyzmat ediş kärhanalarynda (mundan beýläk - SHEK) gurnalýan töleg terminallaryny ulanmak bilen nagt däl hasaplaşyklary amala aşyrmagyň tertibini we olar boýunça hasaplaşyk amallaryny geçirmegi düzgünleşdirýär.

3. Şu Düzgünnamanyň maksatlary üçin aşakdaky esasy düşünjeler ulanylýar:

1) bank – fiziki we ýuridik şahslaryň pul serişdelerini çekmäge, olary gaýtarylmak, tölenilmek we möhletlilik şertlerinde öz adyndan we öz hasabyna ýerleşdirmäge, ýuridik we fiziki şahslaryň bank hasaplaryny açmaga we ýöretmäge, şeýle hem gaýry bank amallaryny amala aşyrmaga aýratyn hukuk berlen karz edarasy;

2) bank karty – saklaýja bank hasaby boýunça amallary birnäçe gezek geçirmäge, şol sanda nagt däl hasaplaşyklary geçirmäge we hasapdan degişli pul möçberlerini almaga mümkinçiligi üpjün edýän töleg karty. Bank kartyny saklaýjynyň bank hasaby boýunça geçirmäge hukugy bolan amallarynyň görnüşleri bank kartyny saklaýjy bilen kartyň emitentiniň arasyndaky şertnamada bellenilýär;

3) bank kartyny saklaýjy (mundan beýläk - saklaýjy) – emitent bilen şertnamanyň esasynda bankdaky degişli hasapdan serişdeleriň geçirilmeginiň başyny başlamak üçin bank kartyny (onuň rekwizitlerini) ulanýan ýa-da ony ulanmak bilen beýleki amallary amala aşyran müşderi;

4) prosessiň guramasy – töleg guramasynyň agzalarynyň arasynda maglumatyň ýygnaýmagyny, işlenilip taýýarlanylýmagyny we ýaýradylmagyny,

töleg amallary boýunça awtorizasiýa amala aşyrylmagyny, şeýle hem töleg guramasynyň agzalarynyň amala aşyran emissiýasynyň we (ýa-da) ekwaýringiniň tehniki hyzmat edilişini üpjün edýän ýuridik şahs;

5) awtorizasiýa – prosessiň guramasynyň göz önünde tutan kadalaryna laýyklykda telefon, elektron ýa-da beýleki aragatnaşyk arkaly bank kartynyň ulanylmagy bilen bagly amaly ýerine ýetirmek üçin onuň emitentiniň rugsadyny almak çäresi. Bu çäre onlaýn tertipde ýerine ýetirilýär;

6) SHEK – ekwaýýer bilen şertnamanyň esasynda bank kartyny ulanmak bilen harytlaryň (işleriň, hyzmatlaryň) satylyşyny amala aşyran ýuridik şahslar we ýuridik şahsy döretmezden telekeçilik işi bilen meşgullanýan fiziki şahslar – hususy telekeçiler;

7) töleg SHEK terminaly (mundan beýläk - töleg terminal) – SHEK-da hem-de banklaryň pulhanalarynda gurnalýan, bank kartlaryny ulanmak bilen amallary amala aşyrmaga we amala aşyrylan amallar boýunça töleg çeklerini emele getirmäge ýardam edýän elektron maksatnamalaýyn-tehniki gural;

8) töleg çegi – bank kartyny ulanmak bilen amalyň ýerine ýetirilendigini tassyklaýan we amalyň pul jemi, amalyň görnüşi, amalyň ýerine ýetirilen senesi baradaky maglumatlary hem-de ony (töleg çegini) emele getiren töleg terminalynyň we bank kartyny anyk identifikasiýalaşdyrmaga mümkinçilik berýän maglumaty, şeýle hem kartyň belgisi baradaky maglumaty tutuşlygyna ýa-da bölekleyin öz içine alýan resminama;

9) ekwaýriň – bank kartlaryny we töleg terminalyny ulanmak bilen geçirilen hasaplaşyk amallary boýunça SHEK-e tehnologik, hasaplaşyk we maglumat taýdan hyzmat edilişiniň amala aşyrylmagy göz önünde tutulýan hyzmat;

10) ekwaýýer banky (mundan beýläk - Ekwaýýer) – ekwaýriň hyzmatlaryberýän karz edarasy;

11) bank ýygymy – bank kartlaryny we töleg terminalyny ulanmak bilen geçirilen hasaplaşyk amallary üçin SHEK tarapyndan Ekwaýeriň peýdasyna tölenýän puluň möçberi;

12) emissiýa we bank kartlaryny ulanyşdan aýyrmak – bank kartyny ýasamak, şahsylaşdyrmak we ony saklaýja bermek, şeýle-de ony ulanyşdan aýyrmak boýunça hereketleriň yzygiderliligi;

13) emitent - bank kartlarynyň emissiýasyny amala aşyran ýuridik şahslar, ol özi tarapyndan emitirlenilen kartlar üçin eýeçilik hukugyna eýedir hem-de olary saklaýjylaryň we ekwaýerleriň töleg kartlaryny ulanyp hasaplaşyklary geçirmek hukuklaryny amala aşyrmagy barada olaryň önünde borçnamalary öz adyndan çekýär. Diňe karz beriji gurama bank kartynyň emitenti bolup biler;

14) töleg haty – bank kartlary bilen amal üçin hasaplaşyklary geçirmeklige esas bolup hyzmat edýän, amalyň görnüşini we geçirilen ýa-da nagt alnan puluň jemini, kart saklaýjynyň, emitentiň we Ekwaýeriň identifikasiýa maglumatlaryny, şeýle hem töleg ulgamynyň kadalarynda bellenýän beýleki maglumatlary görkezýän elektron görnüşli maglumatlaryň jemi;

15) elektron depder – bank kartlary ulanylanda töleg terminaly tarapyndan emele getirilýän we töleg hatlarynyň depderi (sanawy) görnüşinde töleg terminalyň ýadynda galýan elektron görnüşli töleg hatlarynyň jemi;

16) töleg ulgamy – bank kartlary bilen amallara gatnaşyjylaryň we bank kartlary çykarylanda, hyzmat edilende we kartlary ulanmak bilen amallar boýunça hasaplaşyklar geçirilende gatnaşyjylaryň arasynda döreýän gatnaşyklaryň jemi. Bir töleg ulgamyna degişli bank kartlarynda olaryň bu töleg ulgamyna degişlidigini anyklamaga mümkinçilik berýän tapawutlandyryjy alamatlar bolmaly (haryt belgileri, hyzmat ediş belgileri, kart belgisiniň bölegi);

17) töleg ulgamyna gatnaşjy – belli bir töleg ulgamyna degişli bank kartlarynyň ulanylmagy boýunça şertnamalaýyn gatnaşyklara girýän ýuridik ýa-da fiziki şahs;

18) terminalyň pulhana hakujy– töleg terminalyny ulanmak bilen göni bankyň pulhanasynda bank kartyny saklaýjysyna berilýän nagt pul;

19) stop-sanaw – amallaryň ýerine ýetirilmegi gadagan edilen bank kartlarynyň rekwizitleriniň sanawy. Töleg ulgamynyň kadalaryna baglylykda stop-sanawy elektron ýa-da kagyz bolup biler;

20) onlaýn – harytlar, işler, hyzmatlar üçin töleg ýerine ýetirilýän pursatynda töleg terminal prosessiniň guramasy bilen göni arabaglanyşygy arkaly bank kartlaryny ulanmak bilen töleg amallary boýunça awtorizasiýa amala aşyrylmagyň tertibi;

21) ekwaýýer bankyň müşderi goldaw gullugy– müşderileriň ýüzlenmeleriniň kabul edilmegini we işläp taýýarlanmagyny üpjün edýän ekwaýýer bankynyň gullugy.

II bab. Bank kartlaryny saklaýjylar

4. Töleg kartlary kart hasabynyň eýesine, töleg kartyny saklaýja, hasaplaşyklaryň, emissiýanyň tertibine, şeýle hem Türkmenistanyň kanunlarynda göz önünde tutulan beýleki ýagdaýlara, olara laýyklykda bellenen kadalara hemde işewür dolanyşygynyň tejribesinde ulanylýan däplere we adatlara baglylykda dürli kysymlara bölünýär.

5. Kart hasabynyň eýesine baglylykda bank kartlary şahsy we korporatiw kartlara bölünýär.

Şahsy bank karty fiziki şahsyň kart hasabynda (kart hasaplarynda) hasaba alynýan pul serişdelerini ulanmaga ony saklaýja mümkinçilik berýär.

Korporatiw bank karty ony saklaýja – ýurdiki şahsyň ygtyýarly işgärine ýuridik şahsyň kart hasabynda hasaba alynýan pul serişdelerini ulanmaga mümkinçilik berýär.

6. Saklaýjysyna baglylykda bank kartlary esasy we goşmaça kartlara bölünýär.

Esasy bank kartyny saklaýjy şol bank kartyna degişli kart hasabynyň eýesidir.

Goşmaça bank kartyny saklaýjy şol bank kartyna degişli kart hasabynyň eýesi bolup durmaýan, emma kart hasabynda hasaba alynýan serişdeleri doly ýa-da çäkli möçberde ulanmaga kart hasabynyň eýesi tarapyndan hukuk berlen şahsdyr.

Bank kartyny saklaýjy onuň kart hasabyndaky pul serişdelerini dolandyrmaga ygtyýar berýän goşmaça bank kartlaryny ulanmak bilen geçirilen ähli amallar boýunça doly jogapkärçilik çekýär.

Türkmenistanyň çäginde goşmaça bank kartlarynyň ulanylmagy Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda amala aşyrylýar.

7. Bank kartyny saklaýjy bolan fiziki şahslaryň şu aşakdakylara hukuklydyr:

1) emitent bilen şertnamada göz önünde tutulan tertipde we şertlerde bank kartyny ulanmak bilen amallary amala aşyrmaga;

2) bank kartlarynyň ulanylmagynyň kadalary hem-de bank kartyny saklaýjynyň we emitentiň ony ulanyp geçirilýän amallar boýunça jogapkärçiliginiň çäkleri hakynda doly maglumatlary bank kartlarynyň emitentinden almaga;

3) öz ýerine ýetiren amallary barada emitentden maglumat almaga;

4) emitentiň öz borçnamalaryny ýerine ýetirmezliginiň netijesinde ýetirilen ýitgileriň öwezini dolmagy Türkmenistanyň kanunçylygyna we baglaşylan şertnamalara laýyklykda emitentden talap etmäge;

5) bank kartynyň emitentiniň bellän kadalaryna laýyklykda, esasy töleg kartyny saklaýjynyň:

a) öz kart hasabyna ygtyýar etmäge mümkinçilik berýän goşmaça bank kartlaryny resmileşdirmegi emitentden soramaga;

b) öz kart hasabyna ygtyýar etmäge mümkinçilik berýän goşmaça bank kartlarynyň ulanylmagy barada çäklendirmeleri girizmäge;

ç) esasy we goşmaça bank kartlaryny ulanmakdan ýüz dönderip, soňra kart hasabyny ýapmaga.

8. Bank kartyny saklaýjy bolan fiziki şahslar şulara borçludyr:

1) bank kartyny ulanmak kadalaryny we şertnamanyň şertlerini berjaý etmäge;

2) bank kartynyň emitenti bilen baglaşylan şertnamada göz önünde tutulan göwründe bank karty baradaky maglumaty gorap saklamaga;

3) kartnyň ýitdigi barada we bank kartyna ähli oňa belli bolan rugsat edilmedik aralaşma ýagdaýlary barada emitente haýal etmän habar bermäge.

9. Karty saklaýjy - ýuridik şahslara şu Düzgünnamanyň ýedinji we sekizinji böleklerinde beýan edilen bank kartlaryny saklaýjylar bolan fiziki şahslar üçin kesgitlenen hukuklar we borçlar hem degişli bolup durýar.

10. Bank kartlaryny saklaýjylar we olaryň bank kartlaryny ulanmak bilen bagly amallary barada maglumat, şeýle hem bank kartlary baradaky maglumat bank (täjirçilik) syry bolup durýar we Türkmenistanyň kanunçylygynda kesgitlenen tertipdeberilýär.

Bank kartlaryny saklaýjylar we bank kartlaryny ulanmak bilen geçirilen amallar baradaky maglumaty aýan eden şahs Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilik çekýär.

III bab. Prosessiň guramasy tarapyndan ulanmaga rugsat berilýän töleg terminallaryň kysymalarynyň sanawyny ýöretmek

11. Ähli prosessiň guramalary, ulanmaga rugsat berilýän töleg terminallaryň kysymalarynyň tassyklan sanawyny ýöretmelidirler.

12. Prosessiň guramalary öz resmi internet sahypasynda şu aşakdaky resminamalary çap etmelidir hem-de degişli tarapyň birinji ýazmaça talaby boýunça ony şu aşakdaky resminamalar bilen üpjün etmelidir:

1) prosessiň guramasynda töleg terminal enjamyna synag barlag işlerini geçirmek üçin resminamalaryň we talaplaryň tassyklanan sanawy;

2) prosessiň guramasynda ulanmaga rugsat berilýän töleg terminallaryň kysymalarynyň tassyklanan sanawy.

13. Prosessiň guramasyna tabşyrylan enjamlar, programma üpjünçilgi hem-de resminamalar 30 (otuz) iş gününüň dowamynda seredilýär we netijede prosessiň guramasynda ulanmaga rugsat berilýän töleg terminallaryň kysymalarynyň sanawyna girizmek ýa-da girizmezlik barada kararyny arza berijä resmileşdirilen görnüşde habar berýär. Eger-de töleg terminalyň kysymy prosessiň guramasynda ulanmaga rugsat berilýän töleg terminallaryň kysymalarynyň sanawyna girizmezlik kararyna gelnen bolsa, onda bu kararyprosessiň guramasy arza berijä resmileşdirilen görnüşde esaslandyrmaga borçludyr.

IV bap. Ekwaýriň şertnamasy

14. Türkmenistanyň çäginde bank kartlaryny ulanmak Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda we Türkmenistanyň Merkezi bankynyň kadalaşdyryjy hukuk namalaryna laýyklykda amala aşyrylýar.

Türkmenistanyň çäginde ekwaýriň hyzmaty diňe prosessiň guramasy bilen şertnama baglaşan Bank tarapyndan amala aşyrylýar.

SHEK bilen bank kartlaryny saklaýjylaryň arasyndaky hasaplaşyklar töleg ulgamynyň gatnaşyjylary bolan banklaryň üsti bilen amala aşyrylýar.

15. Ekwaýriň şertnamasyny baglaşmak hem-de töleg terminalyny ulanmaga almak üçin şu aşakdaky resminamalaryň berilmegi zerurdyr:

1) fiziki şahslar – hususy telekeçiler üçin:

a) töleg terminaly gurnamak barada erkin görnüşde düzülen arza ýa-da ýüz tutma haty;

b) hasaplaşyk hasabynyň rekwizitleri;

ç) pasportyň nusgasy;

d) hususy telekeçiniň bellige alyş şahadatnamasynyň nusgasy;

e) salgyt hasabyna goýlandygy hakynda şahadatnamanyň nusgasy;

ä) patentiň nusgasy;

f) kärende şertnamanyň ýa-da eýeçilik hukugy barada resminamanyň nusgasy (zerurlygyna görä).

2) ýuridik şahslar üçin:

a) töleg terminaly gurnamak barada erkin görnüşde düzülen ýüz tutma haty;

b) hasaplaşyk hasabynyň rekwizitleri;

ç) Türkmenistanyň ýuridik şahslarynyň ýeke-täk döwlet sanawyndan wagtlaýyn göçürmesiniň şaýatlyk edilen nusgasy;

d) Tertipnamasynyň ýa-da Düzgünnamasynyň şaýatlyk edilennusgasy;

e) Döwlet tarapyndan bellige almak hem-de Türkmenistanyň ýuridik şahslarynyň ýeke-täk döwlet sanawyna girizmek baradaky şahadatnamasynyň saýatlyk edilen nusgasy;

ä) kärende şertnamanyň ýa-da eýeçilik hukugy barada resminamanyň nusgasy(zerurlygyna görä).

16. Bank kartlaryny ulanmak bilen amallary ýerine ýetirmek üçin SHEK ekwaýýer bilen ekwaýriň hyzmatlarynyň berilmegi barada şertnama baglaşmalydyr.

Ekwaýriň Şertnamasy aşakdaky esasy şertleri öz içine almalydyr:

- 1) taraplaryň atlary we rekwizitleri;
- 2) şertnamanyň senesi we belgisi;
- 3) şertnamanyňmazmuny;
- 4) taraplaryňhukuklary we borçlary;
- 5) taraplaryňjogapkärçiligi;
- 6) amallaryýerineýetirmegiňtertibi;
- 7) hasaplaşyklary geçirmegiň tertibi;
- 8) bank ýygymyny tölemegiň tertibi;
- 9) fors-mažor ýagdaýlary;
- 10) jedelleri çözmegiň tertibi;
- 11) şertnamanyň hereket ediş möhleti we ony ýatyrmagyň şertleri.

17. Aşakda görkezilen goşundylar Ekwaýriň şertnamasynyň aýrylmaz bölegi bolup durýar:

- 1) töleg terminalyny ulanmak boýunça operatoryň gözükdirijisi;
- 2) enjamy SHEK-da kabul etmegiň-tabşyrmagyň delilnamasy;
- 3) Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän beýleki şertler.

18. Töleg terminaly arkaly geçirilen töleg amallary diňe (onlaýn) hakyky wagt tertibinde geçirilmelidir we töleg terminaly tarapyndan berlen töleg çeginiň azyndan iki nusgasy bilen tassyklanylmaladyr.

Bankyň SHEK-den bank kartynyň we töleg terminalynyň ulanylmagy bilen bagly resminamalary talap etmäge hukugy bardyr.

Ulgama gatnaşyjylaryň arasyndaky hasaplaşyklaryň tertibi olaryň arasynda baglaşylan degişli şertnamalar (ylalaşyklar) arkaly we bu töleg ulgamy bilen işlemek üçin emitent tarapyndan işläp düzülen içki düzgünler arkaly kesgitlenýär.

Şertnamada beýleki emitentleriň we beýleki töleg ulgamlarynyň bank kartlaryna hyzmat etmek boýunça çäklendirmeler bolmaly däldir.

19. Enjamlary SHEK-e kabul ediş-tabşyryş delilnamasy öz içine şulary almalydyr:

- 1) Ekwaýriň şertnamasynyň belgisini we gol çekilen senesini;
- 2) taraplaryň ýolbaşçylarynyň familiýalary, atlary, atalarynyň atlary we gollary,delilnamanyň gol çekilen senesini, taraplaryň möhürini (eger möhüri bar bolsa) basmakk bilen Ekwaýriň şertnamasynyň taraplarynyň atlaryny we rekwizitlerini;
- 3) delilnamanyň düzülmeginiň maksatlarynyň beýany;

4) enjamyň (programma üpjünçiliginiň) adyny, inventar (seriýa) belgisini, enjamyň bahasyny, tabşyrylýan enjamyň (programma üpjünçiliginiň) sanyny görkezmek bilen SHEK-e tabşyrylýan gurluşlaryň sanawyny;

5) tabşyrylýan enjamyň (programma üpjünçiliginiň) umumy bahasyny;

6) SHEK-iň adyny we ýerleşýän ýerini görkezmek bilen tabşyrylan enjamy we programma üpjünçiligini gurnamak we birikdirmek boýunça işleriň dolymöçberde ýerine ýetirilendigi barada, şeýle-de tabşyrylan enjamy we programma üpjünçiligini ulanyşa girizmek barada belligi;

7) töleg terminallary we programma üpjünçiligi SHEK-da şertnamanyň hereketediş möhletine çenli gurnalýandygy barada belligi;

8) töleg terminallary we programma üpjünçiligi diňe şertnamanyň maksatlaryny amala aşyrmak üçin niýetlenendigi we ulanylmalydygy barada belligi;

9) enjamyň (programma üpjünçiliginiň) gurnalan senesini;

10) bank tarapyndan enjamy SHEK-e geçiren we gurnan ygtyýarly edilen bankişgäriniň familiýasyny, adyny, atasynyň adyny, wezipesini, geçirmegiň we gurnamagyň senesini we goluny;

11) SHEK-iň tarapyndan enjamy kabul eden SHEK-iň ygtyýarly edilen işgäriniň familiýasyny, adyny, atasynyň adyny, wezipesini, senesini we goluny;

12) taraplaryň ylalaşygy boýunça beýleki bentleri.

V bap. Ekwaýriň we SHEK-iň hukuklary we borçlary

20. Ekwaýriň şulara hukugy bardyr:

1) Şu Düzgünnamanyň otuz ikinji bölegine laýyklykda hakyky däl diýlip hasaplanan amallary tölemeziğe;

2) SHEK bilen Ekwaýriň şertnamasyny baglaşmak üçin Düzgünnamanyň on başinji böleginde göz önünde tutulan sanaw boýunça resminamalary talap etmäge;

3) «Ýatyrma» we «Ýzyna gaýtarma» amallary boýunça, şeýle hem resminamalary berilmedik amallar boýunça SHEK-den goşmaça tabşyryksyz pul jemlerini hasapdan aýyrmaga;

4) SHEK-iň çäginde ýerleşýän enjamlaryň ulanyş tertibiniň we tehniki ýagdaýynyň barlagyny wagtly-wagtynda geçirip durmaga;

5) zerurlyk ýüze çykan ýagdaýda SHEK-iň töleg terminalyny çalşyrmak, şeýle hem töleg terminalynyň programma üpjünçiligini täzelemek boýunça geçiriljek işleri azyndan bir iş günü önünden SHEK-e habar berip ýerine ýetirmäge;

6) SHEK-iň işgärleriniň bellenen talaplary, Ekwaýriň şertnamasynyň düzgünlerini we töleg terminalyny işjeň ýagdaýda saklamaklygy boýunça talaplary berjaý etmegine gözegçiligi amala aşyrmak maksady bilen, töleg terminallarynyň gurnalan ýerlerinde yzygiderli barlaglary geçirmäge we geçirilen barlaglaryň netijeleri boýunça delilnamalary düzmäge;

7) eger SHEK bellenen talaplary we (ýa-da) Ekwaýriň şertnamasynyň düzgünlerini bozýan bolsa, Enjamy tabşyryş-kabul ediş delilnamasy boýunça ýa-da SHEK-iň enjamlary ulanmak babatdaky şertleri ýerine ýetirmekden boýun gaçyrylan ýagdaýynda birtaraply delilnama düzülmegi bilen berlen enjamlary

yzyna almaga, eger bu şert taraplaryň arasynda baglaşylan şertnamada göz önünde tutulan bolsa;

8) SHEK-e ulanmak üçin berlen enjamlaryň SHEK-yň günäsi bilen bozulmagy, ýitmegi, ogurlanmagy, ýaramsyz saklanmagy netijesinde wagtyndan öň könelmegi, zaýalanmagy ýa-da zeper ýetmegi bilen baglanyşykly ähli töwekgelçilikleri SHEK-e Enjamlary tabşyryş-kabul ediş delilnamasynda görkezilen bahasynyň çäklerinde, enjamyň könelmesini (amortizasiýa) hasaba almak bilen çekilen çykdaýylaryň öweziniň dolmagyny talap etmäge, eger bu şert taraplaryň arasynda baglaşylan şertnamada göz önünde tutulan bolsa;

9) Ekwaýriň şertnamasynda göz önünde tutulan şertler bozulan ýa-da Ekwaýeriň maglumat we maliýe howpsuzlygyny üpjün etmek maksady bilen, SHEK-e tabşyrylan enjamlary ulanmak arkaly amallaryň geçirilişini wagtlaýyn saklamaga;

10) SHEK-da ornaşdyrylan töleg terminallarynyň işe ukyplylygyny üpjün etmäge;

11) SHEK baradaky Türkmenistanyň kanunçylygy tarapyndan gadagan edilmedik maglumatlary degişli töleg ulgamlaryna we prosessiň guramalaryna ibermäge;

12) Ekwaýeriň ýazmaça talaby boýunça SHEK-da ornaşdyrylan enjamlaryň wagtynda yzyna gaýtarylmadyk ýagdaýynda, her gijä galan gün üçin enjamlaryň bahasyndan Ekwaýriň şertnamasynda taraplaryň arasynda ylalaşylan, eger bu şert taraplaryň arasynda baglaşylan şertnamada göz önünde tutulan bolsa, möçberde jerimäni SHEK-den talap etmäge;

13) Ekwaýer tarapyndan alynýan bank ýygymlary Ekwaýeriň Nyrhnamasynda kesgitlenen möçberinde SHEK-den tutup almaga.

21. Ekwaýer şu aşakdakylara borçludur:

1) Ekwaýriň şertnamasynyň baglaşylan senesinden başlap, 15 (on bäş) iş gününüň dowamynda SHEK-in çäklerinde töleg terminallaryny we zerur bolan programma üpjünçiligini gurnamak, ulanmaga taýyn etmek işlerini geçirmek. SHEK-iň çäklerinde enjamlaryň we (ýa-da) programma üpjünçiliginiň gurnalmagy SHEK-e enjamy tabşyryş-kabul ediş delilnamasynda görkezmeklige;

2) SHEK-i degişli gözükdirijiler hem-de mahabat-maglumat beriş materiallary bilen üpjün etmäge;

3) töleg terminallarynyň işe ukyplylygyny üpjün etmäge;

4) töleg terminalynyň Ekwaýeriň günäsi bilen hatardan çykan ýagdaýynda, bu ýagdaýlar barada SHEK-den arza alan senesinden başlap 3 (üç) iş gününüň dowamynda SHEK-i gurat töleg terminaly bilen üpjün etmäge;

5) SHEK-iň Ekwaýeriň bankyndaky hasabyna ýa-da SHEK-iň beýleki bankdaky hasabyna gelip düşen pul serişdeleriniň 2 (iki) iş gününden gijä galman geçirilmegini amala aşyrmaga. Pul geçirimi, töleg terminalynda «Günüň tamamlanmagy» amaly ýerine ýetirilenden we prosessiň guramasyndan degişli amallar baradaky maglumat Ekwaýeriň bankyna gelip gowşan senesinden soňra (gelip gowuşma günü hasaba alynmazdan) amala aşyrmaga;

6) harytlar, işler we hyzmatlar ýerlenýän ýerlerinde bank kartlary we töleg terminaly ulanmak bilen amala aşyrylýan amallaryň gije-gündiz awtorizasiýasyny üpjün etmäge;

7) Ekwaýriň şertnamasynda Ekwaýýer bankynyň müşderä goldaw gullugynyň gije-gündiziň dowamynda işleýän habarlaşma telefon belgilerini hem-de Ekwaýeriň resmi Internet sahypasynyň salgysyny görkezmek, şeýle hem habarlaşma telefon belgilere ýüz tutulan ýagdaýynda kömek edilmegini üpjün etmäge;

8) şertnama esasynda SHEK-e hyzmat edilişini ýerine ýetirmäge we SHEK-iň töleg terminallarynda bank kartlaryny saklaýjylar tarapyndan amala aşyrylýan amallar boýunça onuň bilen hasaplaşyklary ýerine ýetirmäge;

9) Ekwaýýer tarapyndan alynýan bank ýygymlaryň sanawyna ýa-da möçberine üýtgemeler we goşmaçalar güýje girmezden 1(bir) aý öň bankyň resmi internet sahypasynda bu barada degişli habary ýerleşdirmäge.

22. SHEK şu aşakdakylara hukuklydyr:

1) taraplaryň Ekwaýriň şertnamasyna, şeýle-de SHEK-iň enjamlaryny kabul ediş-tabşyryş delilnamasyna gol çeken senesinden başlap bank kartlary ulanyp töleg terminal arkaly amallaryň geçirilmegini işe girizmäge;

2) Ekwaýerden töleg terminallaryny ulanmak meseleleri, kartlar boýunça amallary geçirmegiň düzgünleri, şeýle hem bank kartlaryny ulanyp töleg terminal arkaly geçirilen hasaplaşyklar barada maglumatlary almaga;

3) Ekwaýriň şertnamasyna laýyklykda Ekwaýerden SHEK-e tabşyrylan gözükdirijiler we olaryň ýanyndaky resminamalar boýunça özbaşdak işgärleriniň okuwyny geçirmäge;

4) SHEK-iň söwda we hyzmat işlerini amala aşyrylýan ýerlerinde bank kartlaryny we töleg terminallary ulanmak bilen amala aşyrylan hasaplaşyklar boýunça pul jemleriniň öwezini wagtynda doldurylmagyny Ekwaýerden talap etmäge;

5) Ekwaýerden töleg ulgamlarynyň we Ekwaýriň şertnamasynyň şertleriniň berjaý edilmegini talap etmäge.

23. SHEK şu aşakdakylara borçludur:

1) şu Düzgünnamanyň we Ekwaýriň şertnamasynyň şertlerini berjaý etmäge, şeýle hem töleg terminala goşulan gözükdirijilerde bellenen kadalary ýerine ýetirmäge;

2) Ekwaýriň şertnamasyny baglaşmak üçin şu Düzgünnamanyň on başinji böleginde görkezilen resminamalar bilenüpjün etmäge;

3) Bank karty ulanyşdan aýrylmaga degişli bolsa ýa-da töleg terminalyny ulanmak boýunça operatoryň gözükdirmesinde bellenen talaplara laýyk gelmeýän bolsa, bank kartyny tölege kabul etmezlige;

4) amallaryň aýratyn görnüşleri üçin töleg ulgamynyň düzgünlerinde başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, bank kartyny ulanmak bilen amallary diňe onuň saklaýjysynyň ýanynda amala aşyrmaga;

5) Bank kartlary boýunça nagt pul serişdelerini bermezlige;

6) SHEK-iň rekvizitleriniň üýtgemegi barada, şol sanda bank rekwezitleriň üýtgemegi barada, SHEK-iň ýolbaşçylary çalşanda, şonuň bilen baglylykda degişli

esaslandyryjy resminamalara girizilen üýtgetmeler barada, şeýle-de SHEK-iň öz işini bes eden ýagdaýynda ekwaýere şol günde ýazmaça görnüşde maglumat bermäge;

7) amallary ýerine ýetirmek üçin diňe ekwaýerden alnan ýa-da onuň bilen ylalaşylan enjamlaryny, programma üpjünçiligini we maglumatlary ulanmaga;

8) ekwaýeriň ýazmaça talaby boýunça, 5 (bäs) iş gününden gijä galman enjamlary SHEK-e Enjamy tabşyryş-kabul ediş delilnamasyna laýyklykda berlen enjamlary ekwaýere yzyna gaýtarmaga;

9) ekwaýerden alnan enjamlary beýleki taraplara, olaryň işgärlerine ýa-da fiziki şahslara geçirmezlige we olaryň ulanmagyna ýol bermezlige;

10) görünýän ýerlerde bank kartlarynyň we töleg terminallarynyň ulanylmagyna degişli ekwaýeriň maglumat beriş materiallaryny, şeýle hem Ekwaýriň şertnamasyna laýyklykda hyzmat edilişe bank kartlary kabul edilýän töleg ulgamlarynyň suratlaryny ýerleşdirmäge;

11) Ekwaýriň şertnamasyna laýyklykda töleg terminalyny zerur bolan sarp ediş materiallary bilen üpjün etmek boýunça deslapky çäreleri geçirmäge;

12) töleg terminaly hatardan çykan ýa-da ýitirilen halatynda, Ekwaýriň şertnamasyna laýyklykda bu barada dessin ekwaýere ýazmaça görnüşde habar bermäge;

13) SHEK-da gurnalan enjamlaryň bozulmagy (SHEK-yň günäsi bilen), ýitmegi, ogurlanmagy, ýaramsyz saklanmagy netijesinde wagtyndan öň könelmegi, zaýalanmagy ýa-da zeper ýetmegi bilen baglanyşykly ähli töwekgelçilikleri SHEK-e Enjamlary tabşyryş-kabul ediş delilnamasyndagörkezilen bahasynyň çäklerinde, enjamyň könelmesini (amortizasiýa) hasaba almak bilen öz üstüne almaga we ekwaýere agzalan hadysalar ýüze çykan wagtyndan 15 (on bäs) iş günüň dowamynda ýetirilen zeperiň öwezini dolmaga, eger bu şert taraplaryň arasynda baglaşylan şertnamada göz önünde tutulanbolsa;

14) ekwaýeriň beren programma üpjünçiligine üýtgeşme girizmezlige;

15) bankyň ýazmaça rugsady bolmazdan üçünji şahslar tarapyndan enjamlaryň bejerilmegini (çalşyrylmagyny) ýa-da enjamlaryň gurluşy, onuň tehniki häsiýetleri bilen tanyşmaklygyny amala aşyrmazlyga;

16) Ekwaýriň şertnamasynyň maksatlaryny durmuşa geçirmek üçin diňe ekwaýeriň beren programma üpjünçiligini ulanmaga;

17) töleg terminalyna we ekwaýeriň beren programma üpjünçiligine rugsat berilmeýän aralaşmaga ýol bermezlige we munuň üçin jogapkärçilik çekmäge;

18) töleg terminalyny Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelýän amallary amala aşyrmak üçin ulanmazlyga;

19) eger awtorizasiýa kody alnandan soňra kart boýunça amal tamamlanmasa (meselem, haryt, işler, hyzmatlar saklaýja berilmedik bolsa, bank kart saklaýjysy başga usul bilen hasaplaşyk geçiren bolsa) ýa-da bank kartlaryny ulanmak bilen tölenen harytlar, işler, hyzmatlar yzyna gaýtarylanda ýa-da olardan ýüz dönderilende bu amal boýunça «Ýatyrma» we «Ýzyna gaýtarma» amallary amala aşyrmaklyga;

20) her iş gününüň ahyrynda töleg terminalynda «Güni tamamlamak» çäresini geçirmäge we bank kartlaryny ulanmak bilen amala aşyrylan amallar boýunça jemleýji çegi emele getirmäge;

21) ekwaýer tarapyndan alynýan bank ýygymlaryň sanawyna ýa-da möçberine üýtgemeler we goşmaçalar girizilenligi barada Ekwaýeriň resmi internet sahypasyndan zygiderli maglumat almaga hem-de degişli ýygymlary kesgitlenen tertipde ekwaýere tölemäge.

24. Ekwaýeriň şertnamasynda taraplaryň garamagyna görä olaryň hukuklary we borçlary, şeýle hem bank kartlaryny ulanmaklygyň beýleki şertleri göz önünde tutulyp bilner.

VI bap. Bank ýygymyny tölemegiň tertibi

25. Bank kartlaryny ulanmak bilen töleg terminalynda amala aşyrylan amallar boýunça hasaplaşyklaryň hyzmat edilişi üçin SHEK-iň Ekwaýere tölenmeli bank ýygymlary Ekwaýeriň Nyrhnamasyna laýyklykda kesgitlenilýär.

Bank kartlaryny ulanmak bilen SHEK söwda nokatlarynda amala aşyrylan amallar üçin pul jemleriniň öwezi dolunanda SHEK-iň Ekwaýere töleýän bank ýygymy Ekwaýer tarapyndan tutulyp alynýar.

26. Ekwaýer, «Yzyna gaýtarma» amaly boýunça yzyna gaýtarylýan pul jemini SHEK-iň indiki öwezi dolmalarynyň pul jeminden tutup alýar. Indiki öwezi dolmagyň pul jemi yzyna gaýtarylýan pul jeminden az bolsa, SHEK ekwaýeriň ýazmaça talaby boýunça talapda görkezilen pul jeminiň geçirimini talaby alan gününden başlap 5 (bäs) iş gününüň dowamynda amala aşyrmalydyr.

Bank kartyny ulanmak bilen amala aşyrylan töleg amaly başlangyç töleg amala aşyrylan bank gününde ýatyrylanda, bu amal boýunça SHEK-den bank ýygymy alynmaýar.

Bank kartyny ulanmak bilen «Yzyna gaýtarma» amalary boýunça hasaplaşyklar üçin SHEK tarapyndan tutulan bank ýygymy yzyna gaýtarylmaýar.

VII bap. Bank kartlaryny we töleg terminallaryny ulanmak bilen amala aşyrylýan amallar boýunça resminamalar

27. Bank kartlar we töleg terminallar ulanylmagy bilen amala aşyrylýan töleg amalary töleg çeginiň azyndan 2 (iki) nusgasy bilen tassyklan bolmalydyr. Töleg çeginiň birinji nusgasy SHEK-de (ýa-da amallar banklaryň pulhanalarynda amala aşyrylan ýagdaýynda pulhanada) galdyrylýar, ikinjisi bolsa, bank kartyny saklaýja berilýär.

SHEK-iň töleg terminalynyň töleg çegi aşkdaky hökmany rekwizitleri öz içine almalydyr:

1) ekwaýeriň we SHEK-iň identifikatoryny, ýa-da olary anyklamaga ýardam edýän beýleki rekwizitleri;

2) amalyň amala aşyrylan senesini we wagtyny;

3) amalyň görnüşini (satyn alyş, yzyna gaýtarylyş we ş.m.);

4) amalyň pul möçberini we pul birligini;

- 5) ýygymyň möçberini;
- 6) bank kartynyň rekwizitlerini (töleg ulgamynyň howpsuzlyk düzgünleri tarapyndan rugsat edilen);
- 7) awtorizasiýa koduny ýa-da töleg ulgamynda amaly anyklaýan başga kody;
- 8) tranzaksiýa kody ýa-da “Ýatyrmak” ýa-da “Gaýtarmak” amaly geçirmeküçinbaşga kody;
- 9) bank karty saklaýjynyň goluny;

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň talaplaryna laýyklykda başga goşmaça rekwizitleri hem göz önünde tutulyp bilner.

28. Amallar banklaryň pulhanalarynda, olaryň bank gulluklarynda amala aşyrylan ýagdaýda töleg çegi öz içine şu aşakdaky hökmany rekwizitleri almalydyr:

- 1) bankyň identifikatoryny ýa-da ony anyklamaga ýardam edýän beýleki rekwizitleri we habarlaşmak üçin telefon belgileri;
- 2) amalyň görnüşi (“Nagt bermek”, “Balansy görmek” we ş.m);
- 3) amalyň amala aşyrylan senesini we wagtyny;
- 4) amalyň pul möçberini we pul birligini;
- 5) ýygymyň möçberini;
- 6) bank kartynyň rekwizitlerini (töleg ulgamynyň howpsuzlyk düzgünlerinde ýol berilýän);
- 7) awtorizasiýa koduny ýa-da töleg ulgamynda amaly anyklaýan başgakody;
- 8) tranzaksiýa kody ýa-da “Ýatyrmak” amaly geçirmek üçin başga kody;
- 9) bank karty saklaýjynyň goluny.

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň talaplaryna laýyklykda başga goşmaça rekwizitleri hem göz önünde tutulyp bilner.

VIII bab. Töleg ulgamyna gatnaşyjylar tarapyndan stop-kagyzy ýöretmegiň we täzelemegiň tertibi

29. Bank kartlaryny ulanylmagyny gadagan etmek bank kartlary saklaýjy tarapyndan berilýän maglumatyň esasynda emitent tarapyndan ýa-da emitentiň öz çözügi boýunça rekwizitleri stop-kagyza girizmek arkaly amala aşyrylýar.

Bank kartyny saklaýjy kartyny ýitirendigi ýa-da ogurlandandygy barada dilden we ýazmaça görmüşde emitente habar bermelidir.

Bank kartynyň ýitendigi ýa-da ogurlanandygy barada dilden habar alnandan soň emitentiň şu bank kartynyň maglumat beren şahsa degişlidigini kesgitlemäge we şonuň esasynda bank kartynyň rekwizitlerini stop-kagyza salmaga hukugy bardyr.

30. Bank kartyny saklaýjysy kartynyň ýitirilendigi ýa-da ogurlanandygy barada ýazmaça arzasy Emitente tabşyrylandan soň, jogapkärçilik bank kartynyň emitentine ýüklenýär.

31. Bank kartynyň ýitirilendigi ýa-da ogurlanandygy barada arzada bank kartyny saklaýjy barada maglumatlary, ýagny pasport maglumatlary, ýaşaýan ýeri, habarlaşmak üçin maglumatlar, bank kartynyň ýitirilen (ogurlanan) senesini we wagtyny, familiýasyny, adyny, atasynyň adynygörkezmek bilen arzany kabul eden

bankyň işgäriniň goly, şeýle hem arzanyň banka tabşyrylan senesi we wagty görkezilmelidir. Arza iki nusgada berilýär (birinjisi arzany kabul eden bankda saklanylýar, ikinjisi bolsa bank kartyny saklaja berilýär).

IX bab. Hakyky däl diýlip ykrar edilen amallar we jedelleri düzgünleşdirmek

32. Amal aşakdaky ýagdaýlarda hakyky däl diýlip ykrar edilýär:

1) amal şu Düzgünnamada bellenilen talaplaryň ýa-da Ekwaýriň şertnamasynyň bozulmagy bilen amala aşyrylsa;

2) töleg terminalyndan amalyň geçirilen gününde bank kartynyň hereket edýän möhleti tamamlanan ýa-da güýje girmedik bank karty boýunça amal geçirilen bolsa;

3) SHEK-iň awtorizasiýasy geçirilende ret etmek barada jogap alynsa, emma amal resmileşdirilse.

33. Taraplaryň jedelleriniň düzgünleşdirilmegi degişli resminamalary goşmak bilen berilýän arzanyň esasynda nägilelik bildirme tertibinde Emitent tarapyndan amala aşyrylýar. Arzada talabyň mazmuny, arz edijiniň familiýasy, ady, atasynyň ady, pasport maglumatlary, jedelleşilýän amalyň geçirilen ýagdaýynyň beýany, onuň pul möçberi, şeýle-de amalyň geçirilen senesi we ýeri beýan edilýär. Arz ediji arza töleg çegini, pasportynyň göçürmesini we (ýa-da) jedelli amala degişli başga resminamalary goşýar.

34. Arza kabul edilen gününden başlap 10 (on) iş gününden giç bolmadyk möhletde seredilýär.

35. Nägilelik bildirme tertibinde düzgünleşdirilmedik jedeller Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda kazyýet tertibinde çözülmäge degişlidir.